

Anàlisi dels registres del Dipòsit Digital d'Activitats Docents de la Universitat de Vic

Massana Molera, E.; Pons Cerdà, R.; Contreras Espinosa, R. S.;

Albiac Suñer, L.

Universitat de Vic.

Les universitats, com qualsevol organització que vol mantenir la qualitat del seus serveis, han de dur a terme processos d'innovació per adaptar-se als canvis ocorreguts en l'entorn social. La preocupació pels problemes d'educació, a Europa porten a signar la Declaració de Bolonya (1999), amb la intenció de millorar i adaptar l'educació superior a les exigències de la societat del coneixement, i amb el compromís de canviar la cultura universitària amb un nou model: l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES). Aquest nou model d'ensenyament-aprenentatge ha comportat canvis en el disseny pedagògic. El model d'ensenyament basat en els crèdits (ECTS) i en les competències, la formació continuada, un nou perfil d'estudiant i l'exigència d'una millor qualitat i flexibilitat, requereixen respostes institucionals -com ara Programes d'innovació docent relacionats amb la incorporació de les TIC als processos d'ensenyament-aprenentatge-, i professionals destinades a la innovació metodològica en la docència.

El desenvolupament i l'adopció de les TIC en la darrera dècada ha estat un pas decisiu per aquesta nova etapa la qual alguns l'han catalogada de Revolució Digital (Herman i McChesney, 1999), d'altres de Societat Xarxa o Societat Informacional (Castells, 2003). Això obre noves possibilitats per a un entorn virtual d'ensenyament-aprenentatge i ofereix oportunitats d'experimentació pedagògica.

L'ús de les TIC en la docència comporta, entre d'altres, nous instruments i recursos docents, nous escenaris educatius, nous mètodes pedagògics, nous rols docents i formació del professorat (Freixas et al., 1999) i n'avalen l'ús per millorar la qualitat de l'aprenentatge (Aguaded i Pozo, 2009; Pozo, 2011).

Malgrat tot, hi ha divergències notables en el grau d'aplicació d'aquestes tecnologies per part de la comunitat acadèmica, malgrat el valor afegit que suposen (Wiske, Sick i Wirsig, 2001).

En aquest context, el Centre d'Innovació i Formació en Educació (CIFE) de la Universitat de Vic (UVic) promou la creació a inici de curs 2010-2011 de dos grups d'Innovació. Un d'ells és el grup CIFE-GI "Incorporació de les TIC a la docència", que està treballant en l'estudi i la utilització d'eines tecnològiques en la docència, que integren els vessants tecnològic, didàctic, metodològic i formatiu.

Durant el curs 2010-2011 el CIFE-GITIC ha treballat en la creació d'un Dipòsit Digital d'Activitats Docents (DDAD) amb la intenció d'ésser un espai d'intercanvi entre els professors i de transferència de les experiències portades a terme amb el suport de les TIC.

Aquesta comunicació és el resultat de l'anàlisi de les dades registrades en el DDAD de la UVic fins al juny del 2011, amb l'objectiu d'identificar la tipologia d'aquestes activitats.

El pla de treball dut a terme pel CIFE-GITIC durant el curs 2010-2011 s'ha organitzat en diferents fases:

- Fase 1: Elaboració de la primera versió del registre d'activitats, prova pilot de la mateixa i redisseny del DDAD. Incorporació de nous registres entre la comunitat universitària.
- Fase 2: Anàlisi de dades i classificació de les experiències recollides en base a la tipologia d'ús de les TIC (Coll, 2004).
- Fase 3: Disseny d'un espai virtual, comú per a tots els docents de la Universitat de Vic, d'emmagatzematge de les activitats registrades.
- Fase 4: Difusió de la creació del Dipòsit Digital d'Activitats Docents (DDAD) a la comunitat universitària.

Així doncs, a partir d'un treball empíric primari -qualitatiu i de tipus exploratori- es va generar el DDAD.

En la Fase 2 d'aquest procés, s'ha realitzat el buidat les dades per tal de descriure les activitats recollides i elaborar un primer mapa. S'ha partit dels 27 registres que conté actualment el DDAD provinents dels cinc centres de la UVic. La mida de la mostra està determinada pel nombre d'activitats registrades fins al moment en el dipòsit. Les dades obtingudes provenen del professorat (que actuen com a actors experts), el que fa que l'estudi contingui informació subjectiva (experiències, opinions i expectatives).

El procés de l'anàlisi s'ha fet a partir del creuament de dades i s'ha procedit a fer un treball en dues línies. En la primera, de base quantitativa, s'han calculat totes les variables en percentatges: el tipus d'eines TIC utilitzades; el tipus d'ús al que s'apliquen i el tipus d'activitats per les quals s'han fet servir. En la segona, de base qualitativa, s'han classificat les experiències a partir de la tipologia d'ús de les TIC de Coll (2004). Això ha permès descriure les activitats realitzades.

La interdisciplinarietat que caracteritza les activitats amb eines TIC, així com les diferents disciplines del mateix professorat, atorguen un valor genèric i transversal a la classificació de les Activitats Docents.

L'anàlisi quantitativa indica, com a dada remarcable, que les TIC no s'estan usant com a Substituts de l'acció docent del professorat: només en l'1,19 % dels casos recollits sí que ho fan. Per altra banda, un 15,48 % es fan servir com a Instruments cognitius a disposició dels participants, un 14,29 com a Eines de comunicació entre els participants i un 13,10 com a Eines de col·laboració entre els participants. Pel que fa al tipus de categorització del tipus d'activitats s'usen molt més pel treball autònom individual (40.63 %) que pel treball autònom en grup (12,50 %). També s'ha observat que les eines que s'utilitzen més són els documents col·laboratius, les xarxes socials i les pròpies del campus virtual Uvic (per sobre del 20 % cada una).

De l'anàlisi qualitativa, se'n desprèn que l'ús de les TIC faciliten el canvi de model educatiu tal i com l'EEES proposa. Per un costat, milloren la tasca del docent ja que aporten recursos per al seguiment, l'avaluació, l'organització i la relació amb l'estudiant, entre d'altres. Pel que fa als estudiants, les TIC incideixen en l'autogestió del seu aprenentatge, diversifiquen les activitats

tant fora com dins de l'aula, faciliten tant el treball autònom com el col•laboratiu i el d'equip i ajuden a la professionalització.

Finalment, aquesta anàlisi permet concloure que l'ús de les TIC en les activitat recollides és transferible a diferents camps de coneixement.

A partir d'aquestes dades, es proposa complementar el DDAD amb totes les activitats que es duen a terme a la UVic.

Referències

- Aguaded, J.I.; Pozo, C. (2009). Los alumnos Erasmus en la Torre de Babel. El aprendizaje de lenguas extranjeras basado en las competencias comunicativas y en el uso de las TIC. Revista Electronica Teoria de la Educacion, 10(2). Obtingut en http://campus.usal.es/~teoriaeducacion/rev_numero_10_02/n10_02_aguadez_pozo.pdf
- Castells, Manuel. (2003). L'Era de la informació. La societat xarxa. Barcelona: UOC.
- Coll, César. (2004). Psicología de la educación y prácticas educativas mediadas por las tecnologías de la información y la comunicación. Sinéctica , 25, 1-24.
- Herman, E. S.; McChesney, R. W. (1999). Los medios globales. Los nuevos misioneros del capitalismo corporativo. Madrid: Cátedra.
- Pozo, C. (2011). Las competencias comunicativas interculturales y los usos interactivos de Internet de los estudiantes Erasmus alemanes y españoles. Tesis no publicada, Departamento de Educación de la Universidad de Huelva, España.
- Wiske, M., Sick, M. i Wirsig, S. (2001). New technologies to support teaching for understanding. International Journal of Educational Research, 35, 483-501.